

POSTEVANGELISCHE PELGRIMS

Rond mijn vijftiende werd ik overweldigd door het absurde idee dat dit leven ooit ophoudt. Was ik maar een koe, of een grasspriet... geen vragen, gewoon grazen of gegraasd worden!

Een ander bewustzijnsbombardeement was het idee dat, als ik het 'Onzevader' uitsprak, God ook werkelijk zou antwoorden met een duidelijk 'Ja, hier ben Ik!'. Ook dat leek mij absurd. Wat te doen met het huiveringwekkende idee dat de ruimte niet leeg is, maar dat daar een levende God is die spreekt... en jouw vragen hoort. Dat is adembenemend. Als dat waar is verandert dat alles en kost dat alles. Als dat niet waar is: zwijg over God en wees een goed mens. Ik probeerde het laatste, omdat het eerste buiten mijn vermogen lag. Ik moest op zoek naar waarheid, misschien De Waarheid. Eerst een langdurige oorlog tussen mijn hoofd en mijn hart. Toen werd ik in de marge van het christendom aangesproken door types met zinnen als: 'Geef je hart aan Jezus... dan ontvang je vrede.' Dus nog meer strijd! En toch: *The Last Battle*, capitulatie! Deze pelgrim betrad nieuw land. Verrassend. Wat een opening naar nieuwe inzichten. De Bijbel een levend boek. Luisteren naar God, spreken tot Hem! En wis en waarachtig: Hij sprak tot mij! Pelgrimage naar meer. Naar groeien in kennis en geloof, naar het werk van de Heilige Geest, naar... de gaven van de Geest, naar de werking van de Geest in de praktijk van profetie, verkondiging, gebed voor genezing en bevrijding.

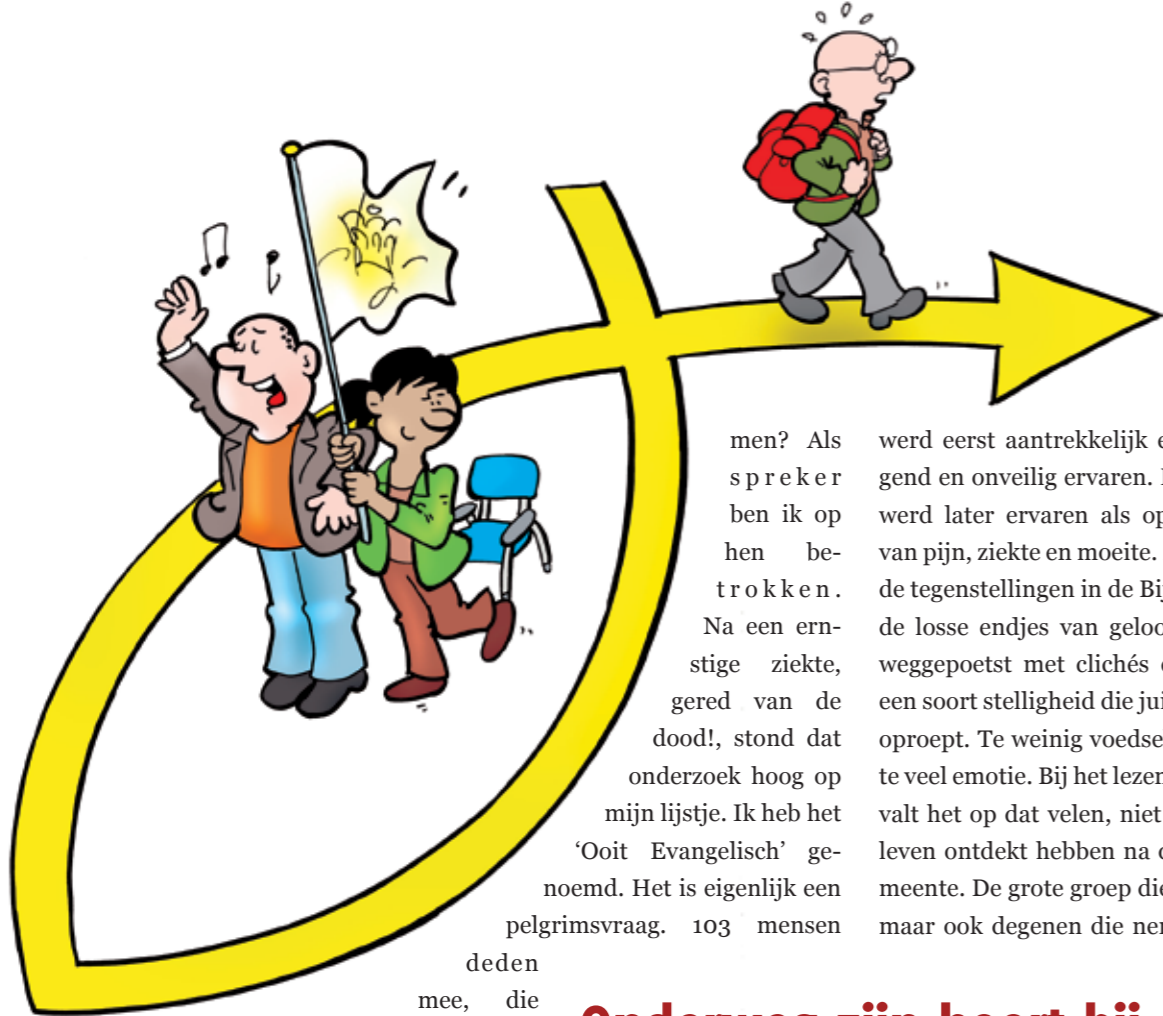
Maar verder: naar gerechtigheid en barmhertigheid voor de miljoenen mensen die hongerlijden, die geen dak boven hun hoofd hebben, die slachtoffer zijn van onrecht, dichtbij of wereldwijd. Ik zag het op iedere bladzij van de Bijbel staan: de vreemdeling in uw midden, de weduwe en de wees, de arme... de pelgrimstocht leidde naar internationale hulpverlening, samen met zendingen en gemeenten wereldwijd. Die pelgrimstocht voerde mij naar de kerken van India, Indonesië, Sri Lanka, Nepal, de Filippijnen en vooral van Afrika. De miljoenen die op zo veel verschillende manieren Gods kracht hadden meegemaakt en leven uit die kracht. Steeds verder trekkend over de aarde werd ik tv-presentator en mocht in meer dan vijftig landen de kerk van Jezus Christus zien. En niet alleen de evangelische kerk, maar ook de Rooms-Katholieke, de Orthodoxe, de liturgische bewegingen, de inheemse kerken van India en Afrika. Duizend kleuren van christen-zijn. Dat gaf mij ook een andere kijk op mijn eigen evangelische wereld. Soms vraag ik mij af of ik, als ik nu twintig was, weer zou kiezen voor een evangelische gemeente. Ik wil blijven groeien, pelgrimeren: dwarsverbanden aangaan met andere christenen, openstaan voor andere vormen, blijven zoeken naar een spannend evenwicht, bijvoorbeeld tussen hoofd, hart en handen.

'Ooit Evangelisch'

Een van mijn pelgrimsvragen was: hoe gaat het met die prachtige mensen die ooit lid waren van mijn gemeente en nu nooit meer ko-

OTTO DE BRUIJNE (1949)
COMMUNICATOR, THEOLOOG
EN KUNSTENAAR.
AUTEUR VAN *Ooit Evangelisch*,
KOK KAMPEN 2009,
180 BLZ. 15,90 EURO (ZIE
DE RECENSIE IN HET VORIGE
NUMMER)

deden mee, die gemiddeld 18 jaar in gemiddeld 1,5 evangelische gemeenten actief hebben meegedaan. Geen oppervlakkige mensen, maar mensen met een intense toewijding. Toch haakten ze af en gingen een an-

dere weg. De helft naar een traditionele kerk, zoals de PKiN, de Nederlands Gereformeerde, de Christelijke Gereformeerde Kerk. Maar ook de Oosters-Orthodoxe of Anglicaanse Kerk. De andere helft komt nergens meer, en 9 van de 103 hebben helemaal niets meer met het christelijk geloof. Waarom waren ze eerst zo betrokken en later niet meer? Kort gezegd: vanwege de geslotenheid van de evangelische gemeentecultuur en geloofsinhoud. Vragen stellen, zoeken, een tijdje minder hard rennen, een andere beleving of het niet uiten van je beleving, het werden obstakels. Om in de stijl van dit artikel te blijven: pelgrimeren mag, zolang je binnenkomt, maar als je verder pelgrimeert is er niet veel begrip. De vrijheid

Onderweg zijn hoort bij de postmoderne mens. De grote vraag is: in hoeverre kunnen wij elkaar langdurig trouw zijn?

men? Als spreker ben ik op hen betrokken. Na een ernstige ziekte, gered van de dood!, stond dat onderzoek hoog op mijn lijstje. Ik heb het 'Ooit Evangelisch' genoemd. Het is eigenlijk een pelgrimsvraag. 103 mensen werd eerst aantrekkelijk en later als bedreigend en onveilig ervaren. De opgewekte sfeer werd later ervaren als oppervlakkig mijden van pijn, ziekte en moeite. Lastige vragen over de tegenstellingen in de Bijbel en in het leven, de losse endjes van geloof en leven werden weggepoetst met clichés en dooddoeners of een soort stelligheid die juist nog meer vragen oproept. Te weinig voedsel voor het hoofd en te veel emotie. Bij het lezen door hun verhalen valt het op dat velen, niet allemaal, (geloofs) leven ontdekt hebben na de evangelische gemeente. De grote groep die naar de kerk gaat, maar ook degenen die nergens meer komen.

Het bleek dat allen een gevoel van bevrijding meemaakten en toch – op de geloofsverlaters na – op een of andere manier evangelisch bleven: er is een persoonlijke God met wie ik een relatie wil blijven onderhouden door Jezus Christus zijn Zoon. De pelgrimstocht gaat voor velen dus verder: richting meer orde, meer inhoud, meer zorgvuldigheid. Of chillen van de 'evangelische hogedruksetel'.

Nooit: Ooit Pelgrim

Opvallend is dat deze 103 gemeenteverlaters eigenlijk doordenkers zijn en de meesten blijven pelgrimeren. Hun devies is: blijf zoeken, nooit 'ooit pelgrim'! Soms wel erg onrustig. Het is ook een kenmerk van onze cultuur. Wij zijn gewend aan veranderingen van baan, relaties, dus waarom ook niet van kerkgemeenschap? Door de media, het aanbod van cursussen, spiritueel leesvoer e.d. komen we meer aan onze trekken dan we aankunnen. Dus: onder-

weg zijn hoort bij de postmoderne mens. De grote vraag is: in hoeverre kunnen wij elkaar langdurig trouw zijn? Hoe kunnen we het evangelie in praktijk brengen in betrouwbare toewijding aan God, zijn gemeente en elkaar? Die pelgrimstocht gaat vooral naar binnen. Daarom is de roep om 'langetermijndragers' actueler dan ooit: mensen die op vindbare plekken, beschikbaar en betrouwbaar zijn om de langskomende pelgrims te foerageren. Nieuwe openkloosterordes? De Spil in Giesenburg waar de liturgische traditie en een soort bevindelijke vroomheid elkaar vinden. Met hun LEV-bijeenkomsten, Leren, Eten, Vieren, bieden zij een andere vorm van geestelijk leven. Niet een kerkdienst, maar een Leer/Thuis. De Sint-Egidius-gemeenschappen die eens per week samen eten, sociaal werk doen, een liturgie vieren. Open huzen? Stiltecentra,

waar gebeden, geleerd en gevierd wordt. Een plaats waar je naar binnen kunt reizen. In ieder geval moeten het open, welkome plaatsen zijn waar je mag komen zoals je bent en mag weggaan zoals je (dan) bent. Het woord *Invitatie* als kernwoord.

Het zal ook een luisterende omgeving moeten zijn. Ik denk dat projectmatige vormen, met een begin en einde, die geen langetermijnverbondenheid vragen, belangrijk zijn. Denk aan de 'seizoenskerk' die zich weer opheft, een cursuskerk, een restaurantkerk, à la het filosofen-café of het verhalencafé, maar ook het inrichten van interactieve kapelletjes in supermarkten en stationshallen. En laat het dan juist niet weer vluchtig en voorbijgaand worden.

Het model van de Emmaüsgangers: Jezus wandelt anoniem mee, luistert naar de teleurstellingen, deelt het woord.

Voor de gewonde postevangelische pelgrim is ruimte en tijd nodig. Evangelische herevangelisatie is contraproductief en gaat er weer van uit dat de evangelische vorm van geestelijk leven de enige weg vooruit is. Ik geloof dat evangelische leiders, en vooral degenen die zich in de plaatselijke gemeente verantwoordelijk weten, zich grondig moeten bezinnen over de vragen die het onderzoek 'Ooit Evangelisch' heeft opgeroepen. Ik wens het toe in de handen van oudsten en voorgangers. Niet als opwekkende literatuur, maar als noodzakelijke spiegel om de gemeente beter te dienen. De verlaters zullen op een of andere manier hun

weg moeten en graag willen vinden. En God weet wegen om hen te inspireren. Het model van de Emmaüsgangers: Jezus wandelt anoniem mee, luistert naar de teleurstellingen, deelt het woord, dringt Zichzelf niet op, maar laat Zich uitnodigen om mee te eten, dat model is daarbij een inspiratiebron.

Q